

2.8 Pracovní mikroregiony

Cílem následující kapitoly je snaha o přesnější zachycení skutečného rozmístění pracovních příležitostí a jejich struktury, včetně stanovení rozsahu pracovních mikroregionů, jakožto „přirozených“ územních celků, méně závislých na administrativním uspořádání. Zachycení orientace, intenzity i struktury dojíždkových proudů pomocí mikroregionů představuje relativně syntetické hodnocení, jehož platnost by měla být oproti předchozím dílčím závěrům univerzálnější a neměla by být výrazněji ovlivněna vývojem v krátkém časovém období.¹

Kromě nesporného metodologického obohacení předkládané analýzy by měla být přínosem regionalizace i její snaha o reakci na současné vysoce aktuální otázky reformy územní veřejné správy. Měla by být interpretována jako model, který naznačuje sílu jednotlivých center i charakter vztahů v jejich zázemí v případě, že jako klíčový (a jediný) regionálně-tvorný proces je chápána dojíždka obyvatel za prací.²

Mikroregiony byly **vymezeny** postupným seskupováním obcí do vyšších celků podle principu převládající orientace celkové dojíždky za prací. Výsledný pracovní mikroregion tvoří územně souvislý celek charakterizovaný relativně vysokou mírou vnitřní uzavřenosti dojíždky za prací (především její denní formy). Je až na výjimky tvořen 1 centrem (jádro) a jeho spádovým zázemím tvořeným nejméně 3 obcemi. Zázemí musí mít nejméně 4 tisíce obyvatel, celý mikroregion 10 tisíc obyvatel.

Centrum (středisko) pracovního mikroregionu je město s významnější koncentrací pracovních příležitostí, které slouží k uspokojování potřeb nejen jeho rezidentů, ale i obyvatel bydlících v okolních obcích. Centra mají obvykle (není podmínkou) více než 5 tis. obyvatel a většinou i kladné saldo denní dojíždky za prací.

Spádová oblast (zázemí) pracovního mikroregionu je tvořena obcemi, které se nacházejí kolem centra pracovního mikroregionu a jsou s ním funkčně propojeny (integrovány) intenzivní dojíždkou za prací. Obce jsou přiřazeny k centru podle principu převládající orientace celkové pracovní dojíždky. V případě nejasné orientace hlavního směru dojíždky (z obce vyjíždí stejný počet osob i do jiných směrů) je přihlédnuto k dodatečným kritériím:

- nejvýznamnější cíl denní dojíždky
- v pořadí další významné cíle dojíždky (a vzájemné poměry mezi nimi)
- nejvýznamnější mikroregiony dojíždky (jednotlivé cíle vyjíždky byly pro každou obec agregovány do celých mikroregionů) a jejich vzájemné relace
- spádovost obce podle výsledků regionalizace z roku 1991
- silniční vzdálenost ke středisku
- terénní členitost

Některé obce nemají hlavní spád přímo do příslušného centra, ale jsou s ním spojeny nepřímo přes jinou větší obec (často přes tzv. subregionální centrum).

Centrum (středisko) pracovního subregionu je obec (obvykle město), do kterého mají hlavní spád (přímo či nepřímo) denní dojíždky za prací alespoň 2 sousední obce s úhrnnou populační velikostí v rozmezí 1-4 tis.

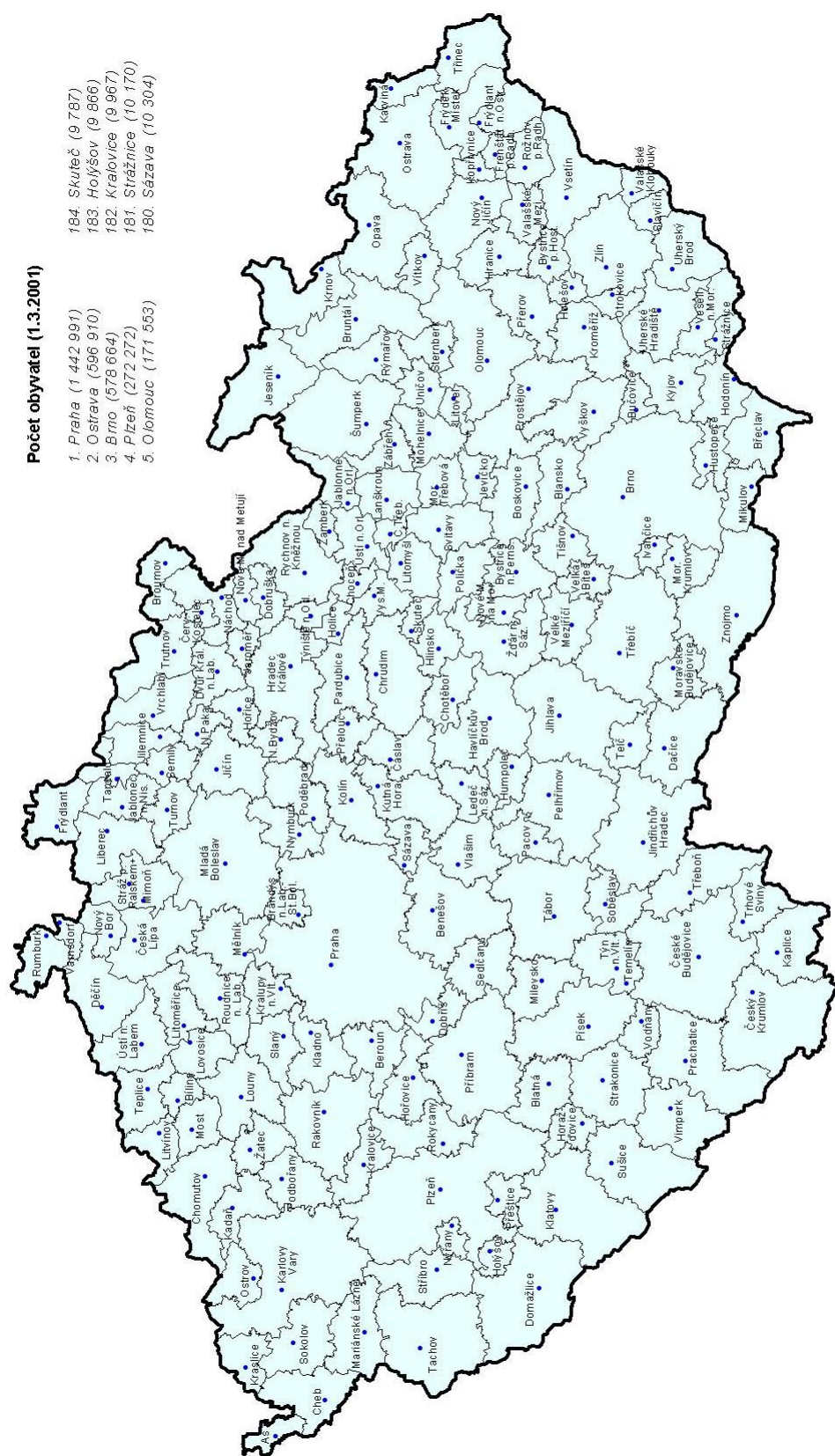
¹ Relativně menší míra měnlivosti při hodnocení dojíždky podle pracovních mikroregionů odráží silnější vazbu mezi přirozenou spádovostí územních jednotek a organizací celého sídelního systému. Hierarchie jednotlivých center v sobě odráží dlouhodobý vývoj urbanizační, sociální, ekonomický aj. (rozmístění dojíždkových proudů reflektuje primárně gravitační působení nejvýznamnějších center, kdy vahou je zejména ekonomická síla jednotlivých středisek), současné změny v sídelní struktuře, rozmístění obyvatel i pracovních příležitostí mohou tento vývoj jen částečně korigovat. To však automaticky neznamená neměnný význam jednotlivých středisek, ke změnám za posledních 10 let došlo zejména v aglomeracích a v zázemí největších měst či v oblastech ležících na rozhraní vlivu více středisek. Přestože cílem následujícího rozboru je především popis stavu k roku 2001, v některých případech je poukázáno i na pravděpodobné tendence (jak během uplynulého desetiletí, tak i v období od posledního censu do současnosti).

² Je zřejmé, že existují i jiné regionálně-tvorné procesy vázané na obyvatelstvo (viz podrobnější diskuse v 1. kapitole publikace). Jejich užití jako podkladů pro regionalizaci je však značně ztíženo, a to jak omezeným rozsahem této publikace, tak především absencí úplných, metodicky porovnatelných statistických údajů o těchto procesech.

Podle starších anketárních šetření (prováděných výzkumnými ústavy v 70. a 80. letech) tvořila v ČR dojíždka za prací 50-60 % všech cest obyvatel, následovaná dojíždkou na rekreaci, kulturou a zábavou a dále dojíždkou do škol (obě kategorie s podílem zhruba 10-20 % na všech cestách). Od té doby došlo pravděpodobně k dílčím změnám v intenzitě jednotlivých procesů i jejich vzájemných vazbách (např. spojování cest za nákupy a zábavou), dominantní role pracovní dojíždky však nepochybně zůstala nedotčena (i proto, že se týká největší části obyvatel).

Konečně je třeba zdůraznit, že pracovní dojíždka má nezastupitelnou roli především při integraci územních celků na mikroregionálním řádu (tj. zjednodušeně na úrovni mezi okresy a správními obvody obcí s rozšířenou působností). Pro vymezení vyšších jednotek, resp. pro stanovení hierarchie mezi mikroregiony je potřeba pracovní pohyby doplnit údaji o jiných formách prostorové mobility, především o migraci obyvatelstva, či spádem za vyššími formami služeb občanské vybavenosti. Takový úkol však svojí šíří a komplexností již výrazně překračuje zaměření této publikace, proto bylo od seskupování mikroregionů do vyšších celků upuštěno.

Pracovní mikroregiony podle dojížděky za prací v roce 2001

Počet obyvatel (1.3.2001)

1. Praha (1 442 991)
2. Ostrava (596 910)
3. Brno (578 664)
4. Plzeň (272 272)
5. Olomouc (171 553)

Rozloha (km²) k 1.1.2001

1. Praha (2 719)
2. Brno (1 947)
3. Plzeň (1 851)
4. Karlovy Vary (1 386)
5. České Budějovice (1 265)

Počet obcí (1.1.2001)

1. Praha (294)
2. Brno (197)
3. Plzeň (149)
4. Mladá Boleslav (135)
5. Třebíč (114)

obyvatel. Pracovní subregion je hierarchicky nižší celek, u něhož rozhodující část pracovní dojížděky není obvykle uzavřena v rámci jeho hranic (pracovní vyjížděka z jeho centra směřuje většinou mimo vymezený subregion).

Celý postup při seskupování obcí do vyšších celků je popsán níže.³

Při interpretaci charakteristik pracovních mikroregionů a jejich center je třeba vzít v potaz určité **nedostatky** plynoucí z hrubosti či neúplnosti přijatých kritérií.

- Vychází pouze z dojížděky za prací, ostatní formy prostorové mobility obyvatelstva zanedbává (dojížděku do škol, za občanskou vybaveností, za rekreací, nebo migraci obyvatelstva). Jak již bylo uvedeno výše, dojížděka za prací představuje nejčtenější formu mobility obyvatel a pro vytváření územních celků na úrovni mikroregionu má jednoznačně nejdůležitější a nezastupitelný význam.
- Neřeší problém hierarchie navržených středisek a jejich skladebnost do vyšší celků (mezo- a makroregionů).
- Rozhraní mezi mikro- a subregiony bylo zvoleno do značné míry subjektivně. Výše zvolené kritérium (4 tis. obyvatel zázemí a 10 tis. obyvatel celkem) je poměrně málo přísné a umožňuje vymežit i celky, jejichž vztahová uzavřenost z pohledu pracovní dojížděky je problematická (viz některé vysoké podíly vyjíždějících mimo vymezený mikroregion v tab. 2.25 a 2.26). Důvodem „měkkosti“ je mj. snaha o rámcové porovnání s výsledky regionalizace z roku 1991, kde byla také použita podobně mírná kritéria.
- Závislost poměru populační velikosti střediska a zázemí na citlivosti vymezení centra v administrativních hranicích. Některá centra jsou administrativně vymezena značně široce zahrnují i odlehlé a přitom populačně významné části obce, které by svým charakterem patřily spíše do zázemí tohoto centra. Deformující vliv administrativních hranic může v některých případech rozostřit kritérium minimálního počtu obcí v zázemí (odlehlá sídla mohou, ale nemusí být integrována do jedné obce, týká se především horských a podhorských oblastí).
- Při rozhodování o spádovosti obce se poměřují relativní spády k různým cílům dojížděky, společným základem pro porovnání je celkový objem pracovní vyjížděky mimo obec. Do spádovosti těchto obcí se však přímo nepromítá celková intenzita vyjížděky (teoreticky by měla být inverzně závislá na velikosti obce, může se však výrazně lišit i mezi obcemi stejné velikosti), ani míra ekonomické aktivity v obci. V některých obcích, především v periferních oblastech, může být celková intenzita vyjížděky snížena vinou vysokého počtu nezaměstnaných či ekonomicky neaktivních osob, kterým se nevyplatí dojíždět do vzdálenějších cílů, případně neseženou dostatek pracovních příležitostí ani v místě bydliště. Celková spádovost takové obce je poté posuzována podle relativně malého vzorku vyjíždějících osob.
- Kvalita získaných údajů z cenzu je sice relativně vysoká (z celkového počtu 4 288 tis. vyjíždějících v ČR jich okolo 150 tis. (3,5 %) neuvedlo místo pracoviště, nebo jej výjimečně uvedlo neúplně). Spíše v ojedinělých případech tak může být skutečný směr dojížděky vychýlen vlivem neuvedených, či špatně uvedených směrů dojížděky, nebo chybným zařazením některých pohybů k denní formě dojížděky místo formy nedenní (např. některé druhy směnného provozu).
- Časový odstup mezi populačním cenzem (březen 2001) a současností. Přestože bylo konstatováno, že v obecné rovině jsou pracovní mikroregiony relativně stabilními celky, k dílčím změnám ve spádovosti mohlo dojít i během relativně krátkého období od posledního cenzu. Týká se to zejména obcí ležících na rozhraní vlivu více středisek (v tzv. oscilační zóně), ale i samotných center (především menších měst, kde je lokální trh práce výrazně ovlivněn jediným větším zaměstnavatelem).

³ Nejprve byl pro každou z 6 258 obcí v ČR (podle vymezení k datu sčítání) stanoven prostý hlavní směr pracovní vyjížděky (bez zohlednění dodatečných kritérií). Obec, která se stala cílem dojížděky pro jinou obec, již nebyla dále připojována. Tím vzniklo 611 elementárních spádových okrsků. Kritéria pro subregionální centrum splnilo 288 okrsků, z nichž 156 okrsků dokonce i kritéria mikroregionu. Třetina okrsků však měla v zázemí pouze 1 spádovou obec a více než 100 okrsků nedosahovalo jako celek ani hranice 1 000 obyvatel. Všechny okrsky, které nevyhověly požadovaným kritériím mikroregionu (téměř ¾), byly následně přiřčeny k vyšším celkům (mikroregionům) podle orientace směru vyjížděky z největší obce okrsku (ta by měla dostatečně reprezentovat spádovost celého útvaru). V případě nejasné orientace bylo přihlédnuto k dodatečným kritériím (viz výše). Po této úpravě bylo vymezeno 184 mikroregionálních center a dalších 131 center na úrovni subregionu.

Následně byla upravena spádovost obcí, které tvořily enklávy (zajištění shody spádovosti se sousedními obcemi), změněna byla též orientace vyjížděky z některých vojenských újezdů a z obcí s rozsáhlým katastrem a současně minimálním počtem obyvatel. Tyto korekce se týkaly jen velmi malého počtu obcí.

V závěrečné fázi byly pro kontrolu všechny proudy vyjížděky z každé obce agregovány do jednotlivých mikroregionů (cílů dojížděky) a byly porovnány nejvýznamnější preference každé obce. Pokud obec preferovala na 1. místě odlišný mikroregion (než ten, který byl pro ni dříve určen), nebo docházelo k současné preferenci více mikroregionů, byla znovu posouzena její spádovost podle výše uvedených pomocných kritérií. V odůvodněných případech byla obec přiřazena k jinému mikroregionu (šlo většinou o velmi malé obce v řídce zalidněných oblastech na rozhraní vlivu 2 či více středisek, nebo o obce ležící v zázemí krajských měst).

Nejdůležitější **výsledky** pracovní regionalizace jsou představeny (v mapové podobě) i v celorepublikovém pohledu. V daleko podrobnějším detailu jsou naopak analyzovány pracovní mikroregiony v příslušném kraji. Textové tabulky uvádějí jejich základní charakteristiky (počet obcí, rozloha, počet obyvatel ve středisku i zázemí), tak i podrobnější strukturu dojížděkových proudů mezi/v rámci jednotlivých mikroregionů.

V doprovodném textu je poukázáno na specifičnosti některých celků, a to z hlediska oprávněnosti jejich vymezení i struktury dojíždějících do spádového centra. V nejvýznamnějších případech jsou naznačeny i pravděpodobné vývojové tendence. Ilustrativní mapy dokreslují rozsah mikroregionů, včetně jejich vazby k územně-správnímu členění, platnému k 1. 1. 2003 (výjimku představují pracovní mikroregiony, ty byly agregovány z obcí podle jejich stavu k 1. 1. 2001).

Zatímco tato kapitola 2.8 se zabývá pracovními mikroregiony, předchozí kapitola je výhradně zaměřena na jejich centra. Rozbor je zde (kap. 2.7) doplněn podrobnými tabulkami řady B v příloze s charakteristikami dojíždějících z nejvýznamnějších zdrojových obcí. Dojížděkové proudy se zde neomezují pouze na hranice daného mikroregionu, ale mohou pokrývat celé území ČR (tedy např. i obce náležící do jiného kraje).

* * * * *

Uvedeným způsobem bylo na základě dat o dojížděce za prací v roce 2001 vytvořeno ve Zlínském kraji **12 pracovních mikroregionů**. Jejich celková územní rozloha o 14 km² překračovala celkovou územní rozlohu správních obvodů obcí s rozšířenou působností (Zlínského kraje) a počet obcí pracovních mikroregionů byl o 5 obcí vyšší. K mikroregionům Zlínského kraje bylo přiřazeno 10 obcí z okresu Přerov, ležícího v Olomouckém kraji. Z toho 6 obcí do mikroregionu Kroměříž (Kojetín, Polkovice, Uhřetice, Stříbrnice, Měrovice nad Hanou, Křenovice) - jde vůbec o největší přesah počtu obyvatel přes hranici kraje v republice (8,9 tis. osob) po zázemí Prahy - a 4 obce do mikroregionu Bystřice pod Hostýnem (Lipová, Žakovice, Křtomil, Horní Újezd). Naopak 5 obcí Zlínského kraje spadá do pracovního mikroregionu Kyjov kraje Jihomoravského (Zástřizly, Chvalnov-Lísky, Koryčany a Střílky z okresu kroměřížského a obec Stupava z okresu uherskohradištského).

V kraji mají nejčtenější zastoupení pracovní mikroregiony s 15 000 – 19 999 obyvateli (čtvrtina mikroregionů), stejně jako v republikovém měřítku (tam je podíl nižší, jen 17 %). Polovina, tedy 6 mikroregionů, má více jak 40 tis. obyvatel, čímž republikový podíl (38%) výrazně převyšuje. Není zde ani jeden mikroregion s 20 000 – 29 999 obyvateli, kterých je v celé ČR rovná pětina.

Tab. 2.23 Srovnání základních charakteristik správních obvodů obcí s rozšířenou působností a pracovních mikroregionů

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) vymezené k 1.1.2003	Rozloha (v km ²)	Počet obcí	Počet obyvatel	Pracovní mikroregiony podle dojížděky za prací v roce 2001	Rozloha (v km ²)	Počet obcí	Počet obyvatel
KROMĚŘÍŽ	499	46	70 176	KROMĚŘÍŽ	481	46	72 435
Bystřice pod Hostýnem	164	14	16 015	Bystřice pod Hostýnem	186	18	17 340
Holešov	133	19	21 620	Holešov	110	15	19 807
UHERSKÉ HRADIŠTĚ	518	48	90 281	UHERSKÉ HRADIŠTĚ	484	44	89 489
Uherský Brod	474	30	54 236	Uherský Brod	464	29	51 220
VSETÍN	662	32	68 669	VSETÍN	639	30	67 118
Rožnov pod Radhoštěm	239	9	35 625	Rožnov pod Radhoštěm	247	10	36 414
Valašské Meziříčí	230	16	42 020	Valašské Meziříčí	232	16	42 196
ZLÍN	350	29	100 931	ZLÍN	724	70	137 196
Vizovice	146	16	16 101				
Luhačovice	178	15	19 816				
Otrokovice	112	10	35 305	Otrokovice	130	11	38 316
Valašské Klobouky	259	20	24 215	Valašské Klobouky	143	10	16 101
Území celkem	3 964	304	595 010	Území celkem	3 978	309	601 142

Všechna data se vztahují k datu sčítání lidu, domů a bytů 2001

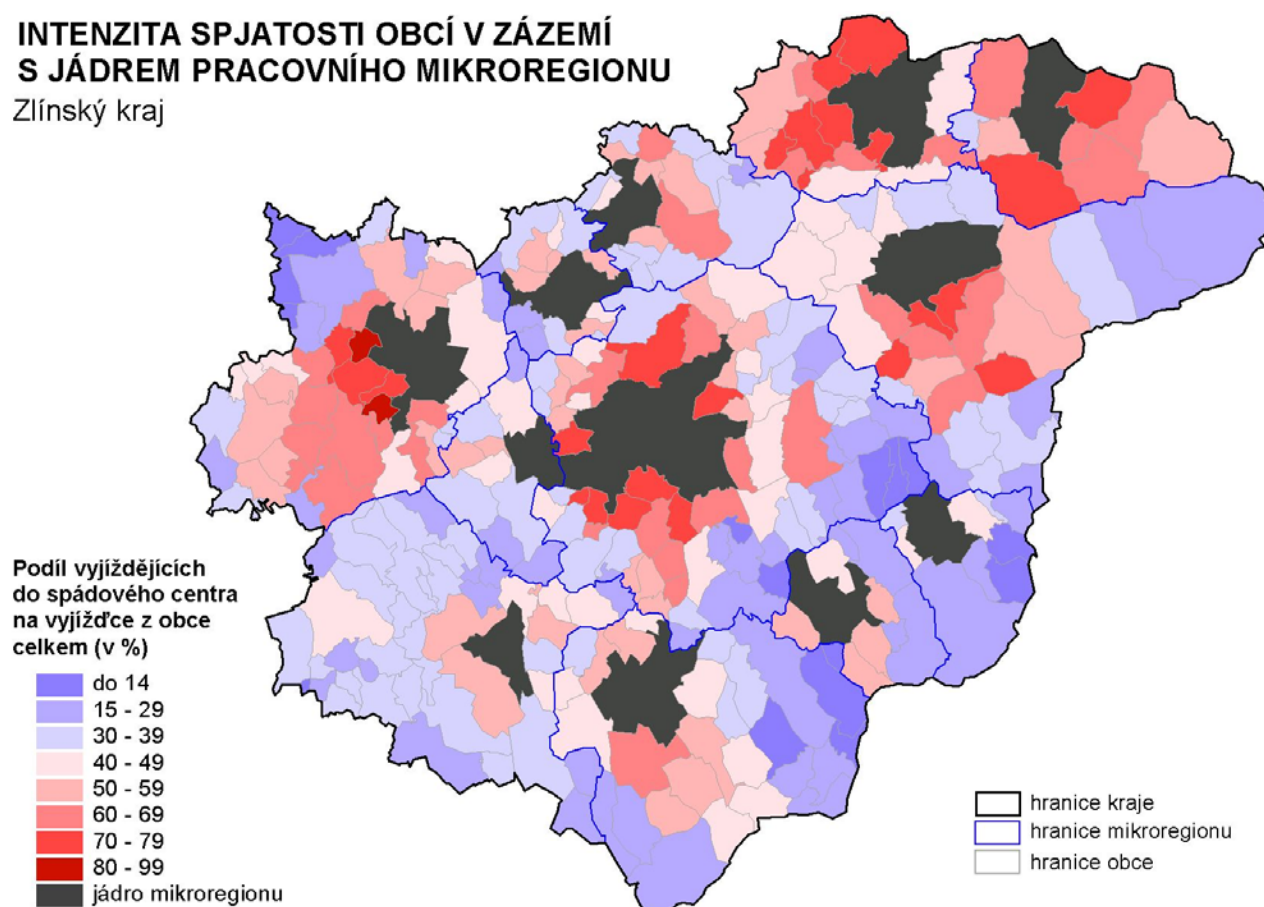
Velkými písmeny jsou uvedena centra, která do konce roku 2002 plnila funkci okresních měst, obyčejným písmem jsou znázorněna centra, která jsou od roku 2003 obcemi III. stupně (ORP), kurzívou pak centra plnící funkce obce II. stupně (POU).

SROVNÁNÍ VYMEZENÍ PRACOVNÍCH MIKROREGIONŮ A SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

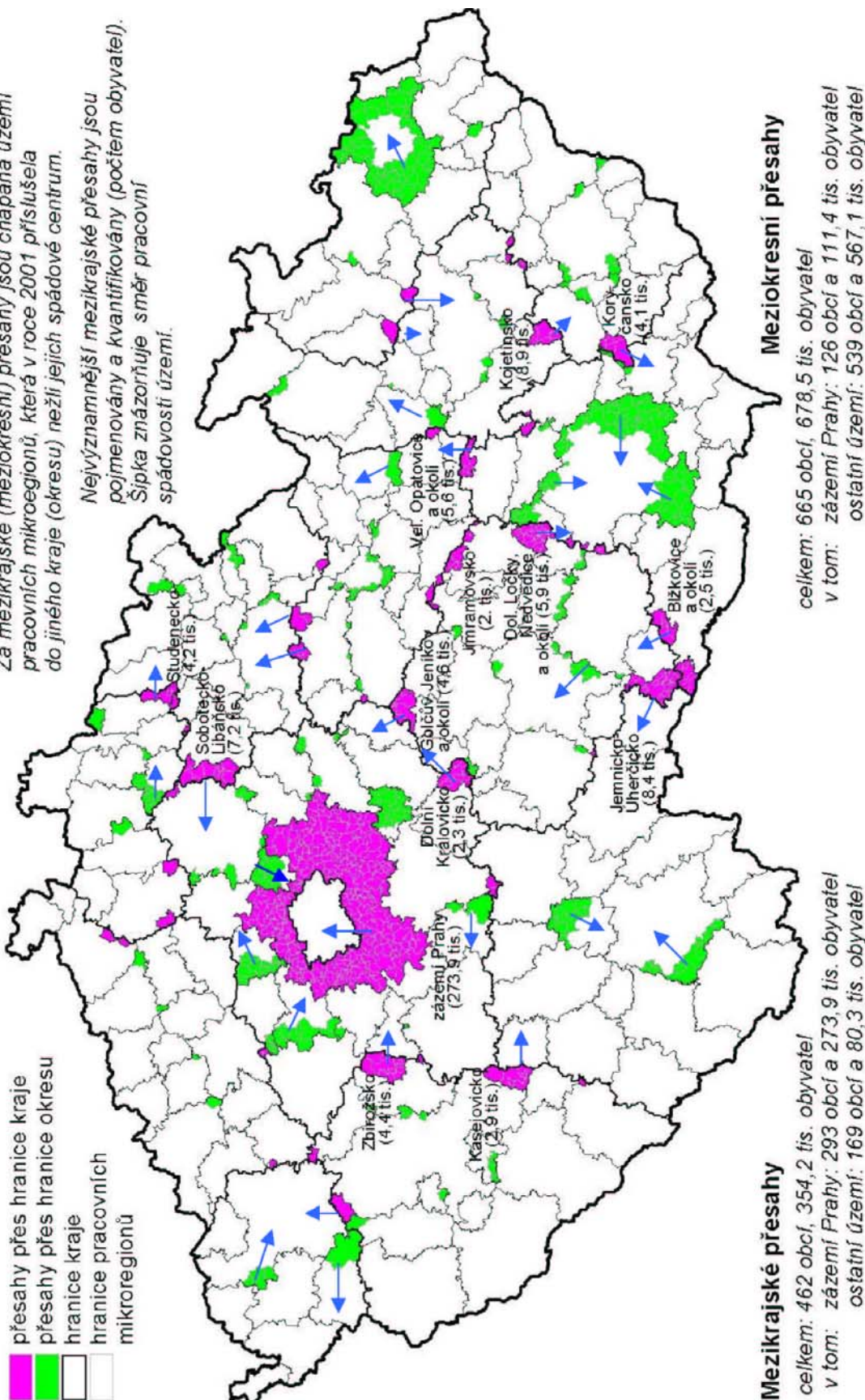
INTENZITA SPJATOSTI OBCÍ V ZÁZEMÍ S JÁDREM PRACOVNÍHO MIKROREGIONU

Zlínský kraj

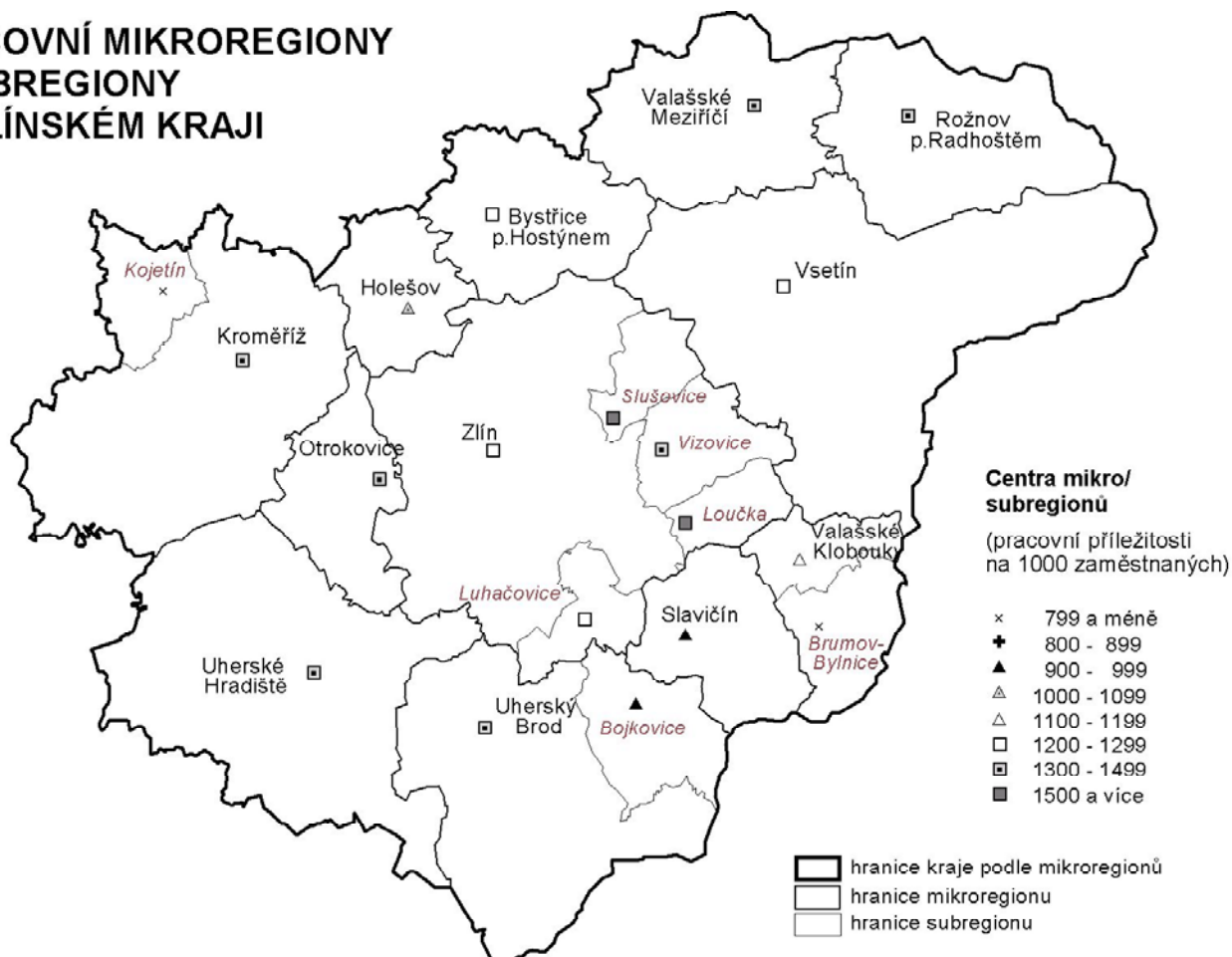
MEZIKRAJSKÉ A MEZIOKRESNÍ PŘESAHY PRACOVNÍCH MIKROREGIONŮ

Za mezikrajské (meziokresní) přesahy jsou chápána území pracovních mikroregionů, která v roce 2001 přisloužela do jiného kraje (okresu) nežli jejich spádové centrum. Nejvýznamnější mezikrajské přesahy jsou pojmenovány a kvantifikovány (počtem obyvatel). Šipka znázorňuje směr pracovní spádovosti území.

Nejvýznamnější postavení mezi pracovními mikroregiony má ten, jehož jádrem je krajské město. Na území zlínského pracovního mikroregionu žije 23 % obyvatel kraje a nachází se zde přes 26 % pracovních míst pracovními regiony vymezeného Zlínského kraje. Je zároveň největším co se týká rozlohy i počtu obcí. Významné pozice mají dále ty mikroregiony, jejichž centry jsou okresní města (Uherské Hradiště, Kroměříž, Vsetín). Jejich území je bydlištěm dalších 38 % obyvatel kraje a poskytuje téměř 37 % pracovních míst. Uvedené čtyři nejsilnější mikroregiony seskupují 61 % obyvatel kraje a 63 % pracovních příležitostí.

PRACOVNÍ MIKROREGIONY A SUBREGIONY VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Regionalizace podle dojížděky za práci ukázala, že z **13 obcí s rozšířenou působností (ORP)** jich 11 představuje zároveň jádra pracovních mikroregionů. ORP Vizovice spolu s ORP Luhačovice zůstaly pouze subregionálními centry, mikroregion Slavičín, jehož jádrem není obec s rozšířenou působností, byl vytvořen kolem obce, která je pověřeným obecním úřadem.

Mikroregion Zlín beze zbytku pokrývá ORP Zlín a ORP Vizovice, výrazně zasahuje ORP Luhačovice, Valašské Klobouky, mírněji ORP Otrokovice (vše v okrese Zlín). Ze sousedních okresů zahrnuje obce Březolupy, Zlámanec, Svárov (z okresu Uherské Hradiště), Žeranovice, Míškovice, Lehotice (z okresu Kroměříž) a obec Pozděchov vsetínského okresu. Další meziokresní přesahy má mikroregion Otrokovice (do něhož mají spád obce Kurovice, Kvasice, Nová Dědina a Bělov z kroměřížského okresu a obec Topolná z uherskohradištského okresu). Do mikroregionu Valašské Klobouky směřují obce Valašské Příkazy a Študlov z okresu Vsetín.

Pracovní mikroregion Rožnov pod Radhoštěm je větší oproti správnímu ORP o jednu obec na úkor ORP Valašské Meziříčí, které naopak zasahuje do ORP Vsetín a mikroregion Uherské Hradiště přesahuje hranice ORP Uherského Brodu.

Ze Zlínského kraje spádují 5 obcí do mikroregionu Kyjov kraje Jihomoravského (obce Zástřizly, Chvalnov-Lisky, Koryčany a Střílky z ORP Kroměříž a obec Stupava z ORP Uherské Hradiště). Do Zlínského kraje spadá 10 obcí ORP Přerov kraje Olomouckého (obce Kojetín, Polkovice, Uhřetice, Stříbrnice, Měrovice nad Hanou a Křenovice do mikroregionu Kroměříž a obce Lipová, Žákovice a Křtomil do mikroregionu Bystřice pod Hostýnem).

Ani jeden pracovní mikroregion Zlínského kraje tak není plně totožný se správním obvodem obce s rozšířenou působností, což je zřetelné i z kartogramu na str. 37.

Mezi pracovními mikroregiony jsou značné rozdíly nejen z hlediska jejich velikosti (nejmenší holešovský je rozlohou 6,5x menší než zlínský), ale i z hlediska počtu pracovních míst v mikroregionu. Zlínský mikroregion má 15x více obsazených pracovních míst než slavičinský, který je na ně nejchudší.

V průměru se jádra podílejí jednou polovinou na počtu obyvatel a dvěma třetinami na pracovních příležitostech v mikroregionech. Mezi jednotlivými mikroregiony Zlínského kraje byly zjištěny poměrně velké rozdíly. Největší podíl jádra na obyvatelstvu mikroregionu měly pracovní mikroregiony Valašské Meziříčí (65,3 %), Holešov (62,9 %) a Zlín (58,9 %). U podílu jádra na pracovních příležitostech bylo pořadí následující: mikroregion Holešov (83,9 %), Valašské Meziříčí (82,6 %), Rožnov pod Radhoštěm (72,5 %). Nejnižší podíl jádra na obyvatelstvu mikroregionu mělo Uherské Hradiště (30,0 %), Valašské Klobouky (32,2 %) a Uherský Brod (34,3 %). Stejně pořadí zůstalo i v podílu jádra na pracovních příležitostech: Uherské Hradiště (45,7 %), Valašské Klobouky (49,4 %) a Uherský Brod (56,4 %).

Pouze 3 pracovní mikroregiony Zlínského kraje mají kladné saldo dojížděky za prací - Zlín (5 165 osob), Valašské Meziříčí (1 076 osob) a Otrokovice (614 osob). V těchto třech mikroregionech je vyšší počet pracovních příležitostí v porovnání s počtem bydlících zaměstnaných osob. Nejvíce pracovních příležitostí na 1 000 bydlících zaměstnaných osob je ve zlínském mikroregionu (1 079), následuje valašskomeziříčský mikroregion (1 056) a mikroregion Otrokovice (1 033).

Tab. 2.24 Počet obyvatel, pracovních míst a saldo dojížděky za prací v pracovních mikroregionech

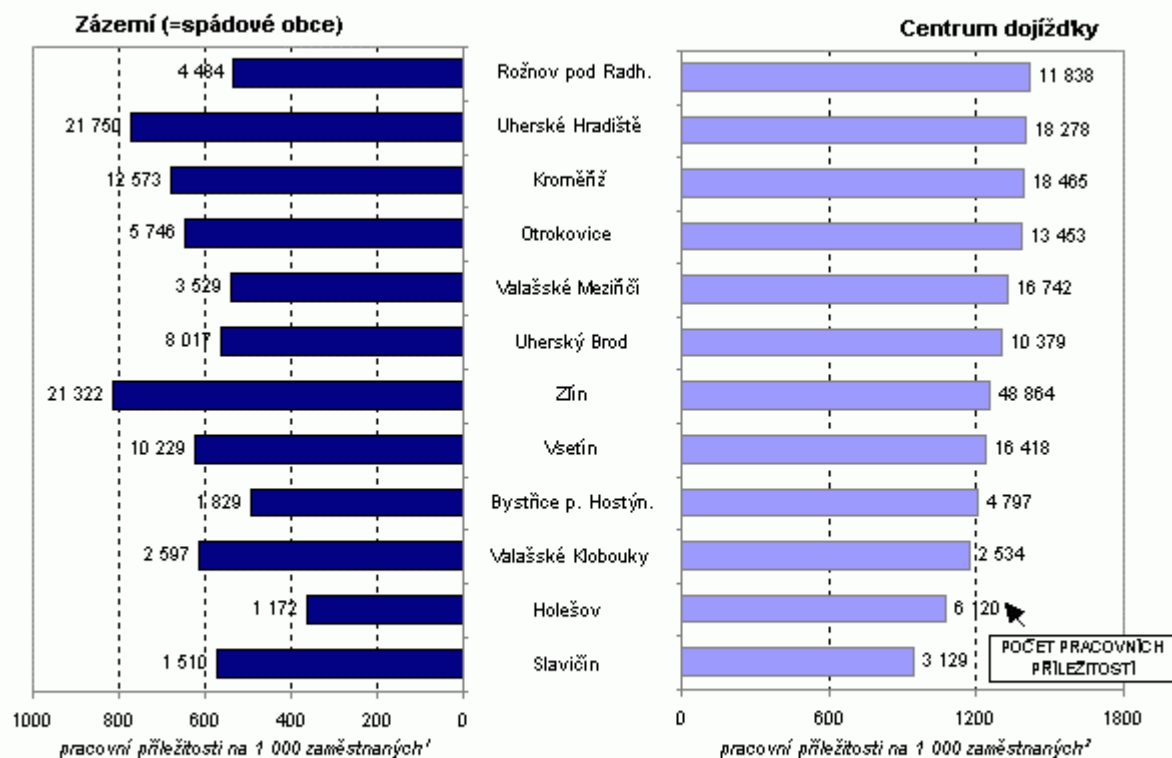
Pracovní mikroregiony	Rozloha mikro-regionu (km ²)	Počet obcí v mikro-regionu	Počet obyvatel mikroregionu			Podíl jádra mikroregionu (v %)		Pracovní místa v mikroregionu		Saldo dojížděky za prací	
			celkem	v tom		na obyvatelstvu	na prac. příležitostech	celkem	na 1 000 zaměst. obyvatel ¹⁾	v jádře mikro-regionu	v celém mikro-regionu
				jádro	zázemí						
Kroměříž	481	46	72 435	29 225	43 210	40,3	59,5	31 038	976	5 208	-764
Bystřice pod Hostýnem	186	18	17 340	8 787	8 553	50,7	72,4	6 626	862	815	-1 057
Holešov	110	15	19 807	12 463	7 344	62,9	83,9	7 292	817	443	-1 636
Uherské Hradiště	484	44	89 489	26 876	62 613	30,0	45,7	40 028	973	5 250	-1 131
Uherský Brod	464	29	51 220	17 592	33 628	34,3	56,4	18 396	826	2 399	-3 883
Vsetín	639	30	67 118	29 190	37 928	43,5	61,6	26 647	900	3 178	-2 960
Rožnov pod Radhoštěm	247	10	36 414	17 845	18 569	49,0	72,5	16 322	976	3 485	-396
Valašské Meziříčí	232	16	42 196	27 568	14 628	65,3	82,6	20 271	1 056	4 093	1 076
Zlín	724	70	137 196	80 854	56 342	58,9	69,6	70 186	1 079	10 024	5 165
Otrokovice	130	11	38 316	19 261	19 055	50,3	70,1	19 199	1 033	3 745	614
Slavičín	140	10	13 510	7 159	6 351	53,0	67,4	4 639	777	-194	-1 328
Valašské Klobouky	143	10	16 101	5 191	10 910	32,2	49,4	5 131	803	374	-1 255

¹⁾ bydlících v obcích mikroregionu

Největší záporné saldo dojížděky za prací má mikroregion Uherský Brod (-3 883 osob), následují mikroregiony Vsetín a Holešov. Salda dojížděky za prací v jádrech mikroregionu jsou kladná s jedinou výjimkou jádra mikroregionu Slavičín (-194 osob), které tím velikostně jednou sedminou přispívá k zápornému saldu dojížděky za prací celého mikroregionu. Po zrušení Vlárských strojírny přišel slavičinský mikroregion se svým centrem o nejvýznamnějšího zaměstnavatele a má z tohoto důvodu i zároveň nejmenší počet pracovních příležitostí na 1 000 obyvatel (777).

Srovnáme-li počet pracovních příležitostí na 1 000 zaměstnaných v roce 2001 s rokem 1991 v jádrech mikroregionů, pak Slavičín měl v roce 2001 o 17 % pracovních příležitostí méně, pouze 942. Zhoršila se ale také pracovní situace v jádrech Holešova, Valašských Klobouk, Vsetína a Uherského Brodu, kde poklesl počet pracovních příležitostí na 1 000 zaměstnaných o 12%, 7%, 6% a 3%. Naopak jejich počet významně vzrostl v jádrech Uherského Hradiště a Kroměříže na 1 403 a 1 393, to je o 11% a 10%.

Pracovní příležitosti ve střediscích pracovních mikroregionů a v jejich zázemí

¹ bydlících ve spádových obcích příslušejících k danému centru

² bydlících v příslušném centru

Přední místa v počtu vyjíždějících osob za práci z obcí zaujímaly v roce 2001 ty mikroregiony, které již byly charakterizovány jako nejsilnější (tj. mimo jiné s nejvyšším počtem obyvatel) – Zlín, Uherské Hradiště, Kroměříž a Vsetín, z nichž vyjíždělo celkově 73 334 (60 %) zaměstnaných osob.

Intenzita vyjíždky za práci vyjádřená podílem vyjíždějících na počtu bydlících zaměstnaných osob dosahovala ve Zlínském kraji 44,9 % a byla druhou nejvyšší krajskou intenzitou v republice (po kraji Středočeském s intenzitou vyjíždky 48,7 %). Výrazně podprůměrná byla intenzita vyjíždky v mikroregionech Valašské Meziříčí a Zlín, značně nadprůměrná naopak v mikroregionu Uherské Hradiště.

Tab. 2.25 Spádovost jádra a zázemí v pracovních mikroregionech

Pracovní mikroregiony	Vyjíždějící za práci z obcí mikroregionu celkem	Intenzita vyjíždky za práci (v %)	Vyjíždějící za práci z obcí zázemí				Vyjíždějící za práci z jádra mikroregionu		
			celkem	v tom v %			celkem	v tom v %	
				do jádra mikro-regionu	do ostatních obcí mikro-regionu	mimo mikroregion (vč. zahr.)		do zázemí mikro-regionu	mimo mikroregion (vč. zahr.)
Kroměříž	13 544	42,6	10 923	47,8	19,4	32,8	2 621	34,9	65,1
Bystřice pod Hostýnem	3 918	51,0	2 690	46,3	9,7	43,9	1 228	18,9	81,1
Holešov	4 554	51,0	2 480	41,5	5,5	53,1	2 074	4,9	95,1
Uherské Hradiště	23 037	56,0	18 385	38,0	33,6	28,4	4 652	61,7	38,3
Uherský Brod	11 085	49,8	8 876	40,2	17,0	42,8	2 209	19,6	80,4
Vsetín	12 705	42,9	9 949	45,3	23,8	31,0	2 756	29,2	70,8
Rožnov pod Radhoštěm	7 302	43,7	5 477	62,2	10,0	27,9	1 825	27,3	72,7
Valašské Meziříčí	6 874	35,8	4 461	62,9	6,2	30,9	2 413	14,9	85,1
Zlín	24 048	37,0	16 559	47,5	31,5	21,0	7 489	35,8	64,2
Otrokovice	9 258	49,8	5 550	35,5	11,3	53,2	3 708	8,2	91,8
Slavičín	3 051	51,1	1 711	34,2	6,8	59,0	1 340	13,7	86,3
Valašské Klobouky	3 396	53,2	2 577	24,9	15,3	59,8	819	21,9	78,1

Rozdílná je také **struktura vyjížděky podle** prostorového typu.

První skupina je tvořena mikroregiony, z jejichž zázemí vyjíždí nadpoloviční většina vyjíždějících do jádra mikroregionu. Tvoří ji Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm.

Do druhé skupiny lze zařadit mikroregiony s vysokým podílem vyjížděky v rámci zázemí daného mikroregionu. To je typické pro Uherské Hradiště a Zlín, kde vyjížděla z obcí zázemí do ostatních obcí mikroregionu přibližně třetina vyjíždějících.

Valašské Klobouky, Slavičín, Otrokovice a Holešov jsou mikroregiony patřící do třetí skupiny, ze které vyjíždí více jak polovina zaměstnaných osob do jiných mikroregionů.

Do poslední čtvrté skupiny spadají mikroregiony, které nedosahují maxima v porovnání s ostatními mikroregiony Zlínského kraje v podílu vyjíždějících za prací z obcí zázemí do jádra, do ostatních obcí nebo mimo mikroregion – tedy Kroměříž, Bystřice pod Hostýnem, Uherský Brod a Vsetín.

Značně rozdílná je i vyjížděka za prací z jádra jednotlivých mikroregionů. Nejnižší vyjížděka do zázemí mikroregionu byla zjištěna v Holešově (jen 4,9 %), naopak nejvyšší v Uherském Hradišti (61,7 %). Rozdíl mezi nimi je téměř 57 procentních bodů. Je zřejmé, že to odráží i značné rozdíly ve vyjížděce z jádra mimo mikroregion.

Tab. 2.26 Integrita jader pracovních mikroregionů a jejich zázemí podle celkové a denní dojížděky za prací

Pracovní mikroregiony	Vyjíždějící ze zázemí (v %) do jádra mikroregionu		Vyjíždějící ze zázemí (v %) do všech obcí mikroregionu		Vyjíždějící ze všech obcí mikroregionu (v %) do obcí mikroregionu	
	celkem	denně	celkem	denně	celkem	denně
Kroměříž	47,8	51,6	67,2	72,6	60,9	68,1
Bystřice pod Hostýnem	46,3	51,0	56,1	60,8	44,4	49,7
Holešov	41,5	43,5	46,9	49,3	27,8	30,9
Uherské Hradiště	38,0	40,5	71,6	77,7	69,6	76,7
Uherský Brod	40,2	49,9	57,2	69,6	49,7	61,4
Vsetín	45,3	49,7	69,0	75,5	60,4	67,8
Rožnov pod Radhoštěm	62,2	65,7	72,1	76,5	60,9	66,6
Valašské Meziříčí	62,9	65,9	69,1	72,5	50,1	55,8
Zlín	47,5	49,7	79,0	82,8	65,5	71,4
Otrokovice	35,5	37,7	46,8	49,5	31,3	33,3
Slavičín	34,2	41,4	41,0	49,2	29,0	35,5
Valašské Klobouky	24,9	33,2	40,2	53,1	35,7	47,2

Ve všech mikroregionech kraje je podíl **denní vyjížděky** za prací z obcí v rámci mikroregionu na celkové vyjížděce z obcí vyšší než podíl vyjížděky bez rozlišení frekvence cest za prací. Výrazně se liší podíl denní vyjížděky od vyjížděky celkové u mikroregionů Uherský Brod a Valašské Klobouky (rozdíl činí 11,7 a 11,5 procentních bodů). Naproti tomu nejmenší odchylka je v mikroregionech Otrokovice a Holešov (2,0 a 3,1 procentního bodu). V krajském průměru byl podíl denní vyjížděky uvnitř mikroregionů vyšší o 6,7 procentních bodů, když průměrná celková vyjížděka byla 56,3 % a denní 63,0 %.